

KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE EELHINNANG

Imara külas Kadakaranna II (72101:002:0798, 72101:002:0797, 72101:002:0800, 72101:002:0799, 72101:002:0801, 72101:002:0802) detailplaneeringule

30.01.2025

1. Kavandatud tegevus, selle asukoht ning seos strateegiliste planeerimisdokumentidega:

Käesolev eelhindang on antud Saaremaa vallas Imara külas Kadakaranna II katastriüksuste detailplaneeringule. Detailplaneeringu ala hõlmab Imara külas Kadakaranna (katastritunnus 72101:002:0798, 100% maatulundusmaa sihtotstarve, pindala 47 410 m², katastritunnus 72101:002:0797, 100% elamumaa sihtotstarve, pindala 1498 m²), Kadakametsa (katastritunnus 72101:002:0800, 100% maatulundusmaa sihtotstarve, pindala 29 893 m², katastritunnus 72101:002:0799, 100% elamumaa sihtotstarve, pindala 1500 m²), Teeäärse (katastritunnus 72101:002:0801, 100% elamumaa sihtotstarve, pindala 10 234 m²) ja Kadaka (katastritunnus 72101:002:0802, 100% elamumaa sihtotstarve, pindala 10 156 m²) katastriüksusi. Planeeringusse on lisatud ka katastriüksuste ja mere vaheline ala, kuna merepiiri korrigeerimise tulemusel eeldatavasti katastriüksuse piir ulatub edaspidi mere piirini. Planeeringuala suurus on ca 11,6 ha, planeeringuala on toodud korralduse lisas 1 oleval asendiplaanil. Detailplaneeringu nimetus on Kadakaranna II detailplaneering.

Esitatud taotluse kohaselt on detailplaneeringu eesmärgiks katastriüksuste liitmine üheks terviklikuks krundiks, ehitusõiguse määramine ühepereelamukompleksi ehitamiseks, tehnovõrkude ja -rajatiste paigutuse määramine ning servituutide ja kitsenduste vajaduse määramine.

Planeeringualal kehtib Salme valla ranna-alade osaüldplaneering (kehtestatud Salme Vallavolikogu 22. septembri 2003. a määrusega nr 16, edaspidi *üldplaneering*). Vastavalt üldplaneeringu maakasutuse kaardile planeeringualale juhtotstarvet määratud ei ole, tegemist on maatulundusmaaga. Maatulundusmaa on põllunduse, aianduse, karjakasvatuse ja aretustegevusega seotud maa ning metsakasvatuse ja selle teenindamisega seotud maa. Üldplaneeringuga on määratud tingimused elamu ehitamiseks maatulundusmaal. Üldplaneeringu kohaselt on maatulundusmaa igale katastriüksusele võimalik ehitada üks ühepereelamu ning selle juurde kuni viis majapidamiseks vajaminevat kõrval- ja abihoonet. Juhul kui maatulundusmaal ehitamisõigust taotleb kinnistu kattub osaliselt või täielikult säilitamisele kuuluva loodusväärtuslike maastike ja koosluste võrgustikuga või kaitsemetsaga tuleb koostada detailplaneering ja keskkonnamõjude hindamine hoonestusele parima asukoha leidmiseks, et kahjustused looduskeskkonnale oleksid minimaalsed. Detailplaneeringuga ja keskkonnamõjude hindamisel tuleb tagada Natura 2000 alade, pärandkoosluste, vääriselupaikade, kaitsemetsade, ja märgalade kasutustingimuste, kohustuste ja kaitsekorralduskavadega arvestamine. Keskkonnamemorandumi alusel ja kooskõlastatult keskkonnateenistusega võib keskkonnamõju hindamise nõudest loobuda asendades selle

detailplaneeringuga kehtestatud keskkonnakaitseliste tingimustega. Eluhoonete projekteerimisel ei tohi nende omavaheline kaugus maatulundusmaal olla väiksem kui 200 m.

Üldplaneeringu kohaselt on planeeringualal ehituskeeluvöönd 200 m laiune. Peaaegu kogu üldplaneeringu ala ulatuses järgib mere ranna ulatus lähtudes tolleaegse ranna ja kalda kaitse seaduses sätestatud 200 meetrist. Kohtades, kus see ei ole otstarbekas: 1) suurendatakse ranna ulatust tolleaegse ranna ja kalda kaitse seaduse § 7 lg (1)-ga lubatud kõrgveepiirist maismaa suunas; 2) järgitakse maakonna planeeringuga sätestatud ehituskeeluvööndit (maakonnaplaneeringuga määrati vaid ehituskeeluvöönd). Üldplaneeringut võib tõlgendada selliselt, et üldplaneeringus on käsitletud ja arvestatud üleujutusalaadega, kuna osadel aladel on ranna ehituskeeluvööndit suurendatud üleujutusala tingliku piirini ja seda just kohtades, kus on märgitud märgalad. Üldplaneeringu maakasutuspiirangute kaardi kohaselt planeeringuala ulatuses rannal märgala määratud ei ole. Üleujutusala piiri üldplaneeringu joonistele kantud ei ole.

Üldplaneeringu kaardi kohaselt on alale määratud loodusväärtustega ala. Maatulundusmaal asuvate loodusväärtusega alade ja kaitsemetsa kasutamine ja majandamine peab toimuma vastavalt seadustele. Üldplaneeringu kohaselt kooskõlastatult keskkonnateenistusega võib keskkonnamõju hindamise nõudest loobuda, asendades selle detailplaneeringuga kehtestatud keskkonnakaitseliste tingimustega.

Planeeringuala piirneb maatulundusmaa sihtotstarbega Kaniste (katastritunnus 72101:002:0136, 72101:002:0137), Tümina (katastritunnus 72101:002:0116) ja Timmu (katastritunnus 72101:002:0280) katastriüksustega ning ida poolt merega.

Saare maakonnaplaneeringu 2030+ (kehtestatud riigihalduse ministri 27.04.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/94) ruumiliste väärtuste kaardi alusel asub planeeringuala väärtuslikul maastikul, osaliselt väärtuslikul põllumajandusmaal ja rohevõrgustikus.

Maakonnaplaneeringu seletuskirjas on välja toodud üldised tingimused väärtuslike maastike säilitamiseks:

- Saarte traditsioonilise maastikupildi säilitamiseks on määrava tähtsusega pärandkoosluste (loopealsed, puisniidud, rannaniidud, aruniidud) jätkuv majandamine ja vajadusel taastamine. Põllu-, heina- ja karjamaad on vajalik hoida kasutuses.
- Hoida traditsioonilist maastikustruktuuri (üldine maakonna asustumuster, külade struktuur, teedevõrgustik ja maastiku väikeelemendid).
- Teede ja liinirajatiste asukohavalikul eelistada olemasolevaid trasse/koridore – teid, pinnasteid, elektriliine; õhuliinidele eelistada maakaableid.
- Maastikulised väikevormid nagu kiviaiad, tarad, üksikud puud ja väiksemad puudegrupid, alleed, kivihiidud, endised talukohad, kui maastikku kujundavad elemendid, tuleb säilitada.
- Kompaktse hoonestusega alade asukohavalik väärtuslikel maastikel toimub ainult üldplaneeringu alusel.
- Maakondliku ja piirkondliku tähtsusega väärtuslikud maastikud ei ole takistuseks kaevandamislubade taotlemisel ja andmisel õigusaktides sätestatud korras ja tingimustel.

Maakonnaplaneeringu seletuskirjas on välja toodud tingimused väärtusliku põllumajandusmaa kasutamiseks:

- Väärtuslik põllumajandusmaa on põllumajanduslikus kasutuses.
- Pool-looduslikel kooslustel ei ole lubatud intensiivne põllumajandus. Pool-looduslike koosluste hooldamise eesmärk on parandada pool-looduslike koosluste ja nendega seotud

liikide seisundit, suurendada hooldatavate alade pindala, säilitada ja suurendada elurikkust ja maastikulist mitmekesisust.

- Väärtuslikule põllumajandusmaale võib ehitada ning selle sihtotstarvet muuta üksnes avalikes huvides.
- Väärtuslikud põllumajandusmaad ei ole takistuseks kaevandamislubade taotlemisel ja andmisel õigusaktides sätestatud korras ja tingimustel. Maardlate aladel paiknevate väärtuslike põllumajandusmaade kaevandamiseks kasutusele võtmiseks antakse luba Keskkonnaministeeriumi ja Maaeluministeeriumi vahelises koostöös, tagades nii optimaalse väärtusliku põllumajandusmaa kaitse kui maavara kaevandamise võimaluse.
- Üldplaneeringuga täpsustatakse väärtusliku põllumajandusmaa määramise aluseid ja põllumajandusmaa massiivide piire.
- Väärtuslike põllumajandusmaade täpsemad kaitse- ja kasutustingimused seatakse üldplaneeringutega.

Rohelise võrgustiku toimimise kõige olulisem meede on võrgustiku terviklikkuse/sidususe tagamine. Selleks on rohelise võrgustiku aladel Saare maakonnas maakasutuse kavandamisel järgmised tingimused: maakasutuse kavandamisel ja ehitustingimuste määramisel säilitada looduslike alade sidusus, vajadusel kavandada rohealade hõivamist leevendavad või kompenseerivad meetmed. Teede ja liinirajatiste asukohavalikul eelistada olemasolevaid trasse/koridore- teid, pinnasteid, elektriliine; õhuliinidele eelistada maakaableid. Säilitada võimalikult suures ulatuses looduslikke kooslusi, nagu ka puuderivisid, hekke, kiviaedu ja -kuhilaid, kraave jne olenemata konkreetsest liigilisest koosseisust, maakasutusest või maaomandist.

Lisaks on Saare maakonnaplaneering 2030+ seletuskirjas välja toodud, et Saare maakonnas moodustab rohelise võrgustiku ka mere rand piiranguvööndi ulatuses – üldjuhul 200 m, millele korduva üleujutusega randadel lisandub üleujutatava ala laius. Arvestades maakonna saarelisust on mere rand üks tähtsamaid koridore võrgustiku sidususe ja territoriaalse terviklikkuse tagamiseks. Mere ranna koridori sidususe tagamiseks, tuleb võimalikult sidusana säilitada seal asuvad looduskooslused ning piirata inimtegevusest lähtuvat kahjulikku mõju. Peamine sidusust ohustav tegevus on randadele ja kallastele ehitamine.

Vastavus Maakonnaplaneeringu tingimustele:

Planeeringuala asub Saare maakonnaplaneeringu 2030+ (kehtestatud riigihalduse ministri 27.04.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/94) ruumiliste väärtuste kaardi alusel väärtuslikul maastikul, osaliselt väärtuslikul põllumajandusmaal ja rohevõrgustikus.

Planeeringualale on inventeeritud mitmed poollooduslikud kooslused nagu, lubjavaene aruniit (6270*), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puiskarjamaa (9070), nõmm (4030) ja rannaniit (1630*). Terve planeeringuala koosneb sisuliselt erinevatest kooslustest. Planeeringuale on käesoleval hetkel rajatud juba hetkel liivkattega tee, tiik ning suures osas tehtud ka võsa eemaldamine planeeritud hoonestusalal. Planeeringuala hoonestusala on niidetud ja hooldatud. Hoonestusalast välja jäävatel aladel ei ole nimetatud töid tehtud. Maastikulised väikevormid, nagu üksikud puudegrupid ja maastikku kujundavad elemendid on säilitatud.

Planeeringuala ei ole olnud ega ole hetkel kasutuses karjatavate aladena või põllumajandusmaana. Tegemist on olnud looduslike rohumadega, mis eelnevalt hooldamata on olnud.

Planeeritud tegevustega ei ole kavas rohevõrgustiku senist toimivust ja sidusust aladel ohtu seada. Planeeringuala (sealhulgas hoonestusala) puhul on tegemist üsnagi suure alaga, mis on hästi hooldatud ja ulukitele ka visuaalselt turvaliselt läbitav. Säilitatud on puudegrupid ja piisav

haljastus. Lisaks pakub rajatud tiik ulukitele joogikohta. Mere ja hoonestusala vahele jääb piisav puhverala, mis tagab liikumisteed ulukitele erinevate alade vahel. Seega ei ole planeeritaval tegevusel eeldatavasti olulist mõju rohevõrgustiku edasisele toimivusele mere rannal ja piirkonnas.

Eeltoodust tulenevalt on planeering üldjoontes Saare maakonnaplaneering 2030+ vastav.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) kohaselt tuleb detailplaneeringu koostamise käigus koostada keskkonnamõjude strateegiline hindamine juhul, kui detailplaneeringu alusel kavandatud tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju või kui kavandatakse tegevust, mis võib üksi või koostoimes teiste tegevustega eeldatavalt oluliselt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala. Keskkonnamõju on oluline, kui see võib eeldatavalt ületada tegevuskoha keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara. Eeltoodust tulenevalt on koostatud eelhinnang KeHJS § 6 lõike 2 punkt 22 alusel.

Detailplaneeringuga kavandatu ei ole otseselt seotud jäätmekäitluse või veekaitsega ega Euroopa Liidu keskkonnavalaste õigusaktide ülevõtmisega. Tulenevalt tegevuse iseloomust ei oma planeerimisdokument tähtsust Euroopa Liidu keskkonnavalaste õigusaktide nõuete ülevõtmisel.

2. Planeeringuala kitsendused ja kommunikatsioonid

Detailplaneeringu alal ja selle vahetus läheduses rakenduvad järgnevad kitsendused:

1. Planeeringualale ulatuvad elektripaigaldiste kaitsevööndid.
2. Planeeringualale ulatub maa-ameti andmetel korduv üleujutusala.
3. Planeeringualale ulatub ranna ehituskeelu-, piirangu- ja veekaitsevöönd.
4. Planeeringualale ulatub Laidunina hoiuala (KLO2000215) ja Natura 2000 võrgustiku Kura kurgu linnuala (RAH0000132) ning Laidunina loodusala (RAH0000417).
5. Planeeringualale on inventeeritud III kaitsekategooria kahelehtine käokeel (*Platanthera bifolia*), soo-neiuvaip (*Epipactis palustris*) ja rohekas käokeel (*Platanthera chlorantha*) taimeliikide leiukohad.
6. Planeeringualale on inventeeritud II kaitsekategooria taimeliigi leiukohad.
7. Planeeringualal on poollooduslikud kooslused lubjavaene aruniit (6270*), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puiskarjamaa (9070), nõmm (4030) ja rannaniit (1630*).

Joonis 1. Maa-ameti kitsenduste kaart (seisuga 28.01.2025)

3. Planeeringuala keskkonnatingimused

Planeeringualal on kehtiv Kadakaranna maaüksuse detailplaneering (kehtestatud Salme Vallavolikogu 19. septembri 2005. a otsusega nr 32), mille alusel jagati ala kuueks katastriüksuseks ja millest neljale määrati ehitusõigus elamute ja abihoonete ehitamiseks (ühe krundi suurim lubatud ehitisealune pind on 200 m² ja lubatud on 2 hoonet krundile). Detailplaneeringu elluviimisega on alustatud. Käesolevaks hetkeks on rajatud juurdepääsutee, rajatud on tiik ja elektrivõrk. Ehitisregistri andmetel on Kadakaranna katastriüksusel (72101:002:0797) kavandatud saunamaja (ehitusluba väljastatud 04.07.2024) ja Kadakametsa katastriüksusel (72101:002:0799) kavandatud suvemaja (ehitusluba väljastatud 16.01.2025). Planeeringualale on juurdepääs avalikult Läätsa-Imara teelt Kaniste katastriüksusel (72101:002:0136) asuva eratee kaudu, mille kasutamiseks on sõlmitud teeservituut. Planeeringualal on kraavid.

Kehtiva detailplaneeringu koostamise ajal ranna ehituskeeluvööndi laius oli 200 m merepiirist, seega kehtiva detailplaneeringu kohaselt asuvad ehitusloa saanud hooned ja hoonestusalad ranna ehituskeeluvööndist väljas. Kehtiva üldplaneeringu kohaselt on ranna ehituskeeluvööndi ulatus 200 m merepiirist, mis on väiksem Maa-ameti kaardile kantud ehituskeeluvööndi ulatusest.

Joonis 2. Planeeringualale läänepiiril olev süvendatud ja puhastatud kraav. (Keti Kaljuste, 27.01.2025)

Joonis 3. Planeeringuala idapiiril olev süvendatud ja puhastatud kraav. (Keti Kaljuste, 27.01.2025)

Planeeringuala paikneb suhteliselt kaitstud põhjaveega alal. Reostatud pinnase kohta andmed puuduvad. Saare maakonnaplaneering 2030+ ruumiliste väärtuste kaardi järgi asub planeeringuala väärtuslikul maastikul, osaliselt väärtuslikul põllumajandusmaal ning rohevõrgustikus. Planeeringualele on inventeeritud poollooduslikud kooslused lubjavaene aruniit (6270*), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puiskarjamaa (9070), nõmm (4030) ja rannaniit (1630*).

Planeeringualal ei asu vääriselupaiku, samuti puuduvad muinsuskaitsealused objektid ning kultuurimälestised. Küll aga on planeeringualale on inventeeritud III kaitsekategooria kahelehtine käokeel (*Platanthera bifolia*), soo-neiuvaip (*Epipactis palustris*) ja rohekas käokeel (*Platanthera chlorantha*) taimeliikide leiukohad ja II kaitsekategooria taimeliigi leiukohad.

Planeeringuala on mere poolt maismaa sunnas tõusva reljeefiga, absoluutkõrgus jääb vahemikku 0,5-3,5 m.

4. Planeeritud tegevusega kaasnevad mõjud

Planeeritud tegevustega kaasnevad mõjud võib jagada kaheks: ehitamisaegsed ja ehitamisjärgsed mõjud. Ehitusaegsed mõjud on lühiajalised ja lõppevad enamasti ehitustegevuse lõpetamisega. Planeeringualale ei rajata keskkonnaohtlikke või keskkonda reostavaid objekte, millest võiks lähtuda naabermaaüksustele edasi kanduv oluline keskkonnamõju.

4.1. Mõju põhja- ja pinnaveele

Planeeringuala paikneb suhteliselt kaitstud põhjaveega alal. Reostatud pinnase kohta andmed puuduvad tõenäoliselt see maaüksustel puudub.

Mõju põhja- ja pinnaveele võib avalduda ka ehitustöödel tekkiva õnnetuse käigus kemikaalide/kütuste lekkimisel põhjavette. Oluline keskkonnamõju põhja- ja pinnaveele võib samuti avalduda maapinnale ladestatud või maetud keskkonnohtlike jäätmete tõttu, mida planeeringu elluviimise käigus eeldatavasti oodata ei ole.

4.2. Mõju maavaradele

Maa-ameti andmetel ei paikne planeeringualal maardlaid ega kaevandamisväärsid maavarasid. Planeeringuga kavandavate tegevustega ei kaasne maa-ainese ega maavarade otsest arvestatavat kaevandamist, kuid mõningane maavarade kasutamise vajadus tekib seoses teede ja parkimisala rajamisega kavandatava hoonestuse juurde, mis eeldab täitematerjali kasutust. Tegevusi, mis otseselt mõjutaksid maavarade kasutamist, käesoleva detailplaneeringu raames ei kavandata. Erinevate ehitustööde käigus kooritavat pinnast saab ära kasutada krundi piires, väljaspool maaüksust maa-ainese kasutamiseks on vajalik Keskkonnaameti luba seaduses määratud juhtudel. Luba pole vaja taotleda maaparandushoiutöödel, maanteekraavide puhastamisel, tehnovõrkude ja -rajatiste rajamisel vastava projektiga määratud mahus või projekti puudumisel vastava töö tegemiseks põhjendatud mahus tekkivale kaevisele ja tee ehitamisel saadud kaevisele, kui seda kasutatakse sama objekti tarbeks. Keskkonnaameti luba ei ole vajalik ehitustöödel üle jääva kaevise võõrandamiseks, mis on mahus alla 5000 kuupmeetri.

Paikvaatluse käigus selgus, et planeeringuala põhjanurgas ladustatakse suuremas koguses liiva, mida erinevatel korrastustöödel aladel kasutatakse (tee rajamisel, kraavipõhjade aluseks, kaldanõlvade kujundamisel). Kraavide puhastamisest tulnud materjal oli käesoleval hetkel paigutatud kahte kohta. Nii lääne- kui ka idapiiril (eeldatavasti kraavi perva ja põhjast tulnud pinnas) oli kuhjatud hoiuala territooriumile. Ei ole teada, kas Keskkonnaametiga on nimetatud tegevused kooskõlastatud. Ala kuhu on ladustatud liiv paikneb poollooduslikul kooslusel (aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud), lisaks on nimetatud alale inventeeritud III kaitsekategooria taimeliigid, mille täpne levikuala ja arvukus ei ole teada. Taimestiku katmine liivaga nimetatud alal eeldatavasti samas seisukorras ei taastu. Võimalik, et III kaitsekategooria taimeliigid levivad ka väljapoole liivaga kaetud ala. Aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude koosluse levikuala kulgeb mööda idapiiri ja ka naaberkinnistul. Eeldatavasti on kooslus võimalik taastuma.

Joonis 4. Planeeringuala põhjanurgas hoiustatav liiv. (Keti Kaljuste, 27.01.2025)

Joonis 5. Planeeringuala hoiualale (läänepiiril) kuhjatud pinnas. Eeldatavasti pärineb kraavipervedelt. (Keti Kaljuste, 27.01.2025)

4.3. Mõju pinnasele, taimestikule ja loomastikule

Peamine mõju pinnasele kaasneb hoonete, rajatiste ja sinna juurde kuuluvate tehnosüsteemide rajamisel. Ehitustegevuse käigus on oht pinnase saastumiseks territooriumil ladustatavate ja kasutatavate kemikaalidega (nt kütused). Ehitustegevuse käigus hävineb paratamatult haljastus planeeritavate hoonete ja rajatiste alusel alal ning ka vahetus naabruses võib ehitustehnika tallamise ja materjalide ladustamise tõttu kahjustuda olemasolevat alustaimestikku. Maa-ameti looduskaitse kaardi järgi asuvad Kadakaranna II detailplaneeringu alal III kaitsekategooria kahelehtine käokeel (*Platanthera bifolia*), soo-neiuvaip (*Epipactis palustris*) ja rohekas käokeel (*Platanthera chlorantha*) taimeliikide leiukohad ning II kaitsekategooria taimeliigi leiukohad. Planeeringuale on inventeeritud ka poollooduslikud kooslused lubjavaene aruniit (6270*), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puiskarjamaa (9070), nõmm (4030) ja rannaniit (1630*).

Ala kuhu on ladustatud liiv paikneb poollooduslikul kooslusel (aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud), lisaks on nimetatud alale inventeeritud III kaitsekategooria taimeliigid, mille täpne levikuala ja arvukus ei ole teada. Taimestiku katmine liivaga nimetatud alal eeldatavasti samas seisukorras ei taastu. Võimalik, et III kaitsekategooria taimeliikide isendid esinevad ka väljapoole liivaga kaetud ala. Aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude koosluse levikuala kulgeb mööda idapiiri ja ka naaberkinnistul. Eeldatavasti on kooslus võimalik taastuma.

II kaitsekategooria taimeliigi levikualal tuleb jälgida, et ehitustegevus ei häiriks liigi populatsiooni, samuti tasub kinnistu ümbruse hooldamisel järgida niidukoosluste säilitamiseks vajalikke tegevusi, mis loovad sobivad tingimused liigi populatsiooni taastumiseks ümbritsevalt doonoralt. II kaitsekategooria taime kasvualal ei ole lubatud sõita mootorsõidukitega, ladustada ehitusmaterjale, koorida pinnast jms tegevusi, mis kaitstavat liiki ja nende kasvukohta võiksid kahjustada. Soovitavalt niita mai keskpaigas ning seejärel juuli keskpaigas. See võimaldab liigil oma elutsükli läbida ja tagada seemnepanga jätkusuutlikust.

Joonis 6. Planeeritud hoonestusala lääne poolt ida suunas vaadatuna. (Keti Kaljuste, 27.01.2025)

Joonis 7. Planeeritud hoonestusala lääne poolt ida suunas vaadatuna. (Keti Kaljuste, 27.01.2025)

Joonis 8. II kategooria kaitsealuse taimeliigi leiukoht. (Keti Kaljuste, 27.01.2025)

Joonis 9. II kategooria kaitsealuse taimeliigi leiukoht. (Keti Kaljuste, 27.01.2025)

Joonis 10. Planeeringuala hoonestusala lääne poolt ida suunas vaadatuna (Keti Kaljuste, 27.01.2025)

Planeeringuala paikneb Saare maakonnaplaneering 2030+ seletuskirja ruumiliste väärtuste kaardi järgi rohevõrgustikus.

Planeeritud tegevustega ei ole kavas rohevõrgustiku senist toimivust ja sidusust aladel ohtu seada. Planeeringuala (sealhulgas hoonestusala) puhul on tegemist üsnagi suure alaga, mis on hästi hooldatud ja ulukitele ka visuaalselt turvaliselt läbitav. Säilitatud on puudegrupid ja piisav haljastus. Lisaks pakub rajatud tiik ulukitele joogikohta. Mere ja hoonestusala vahele jääb piisav puhverala, mis tagab liikumisteed ulukitele erinevate alade vahel. Seega ei ole planeeritaval tegevusel eeldatavasti olulist mõju rohevõrgustiku edasisele toimivusele mere rannal ja piirkonnas.

Arvestades, et planeeringuala paikneb Natura 2000 võrgustiku aladel ning Laidunina hoiualal, on nimetatud aladel kindlasti ka kaitsealuseid linnuliike, kellega tuleb planeeringu elluviimisel arvestada. Vastavalt LKS § 55 lg 61 p 2 on keelatud looduslikult esinevate lindude tahtlik häirimine, eriti pesitsemise, poegade üleskasvatamise, talvitumise ja rände ajal. Sama seaduse § 52 lg 1 kohaselt tuleb ehitamisel tagada kaitsealuste liikide isenditele võimalikult ohutud elu- ja liikumisteed. Lisaks tuleb sellest tulenevalt mürarikkeid töid teostada väljaspool lindude pesitsusperioodi, mis kestab 15. märtsist kuni 31. juulini. Eelnimetatud tingimused peavad olema ka detailplaneeringus.

Eeldatavasti ei ole planeeringu elluviimisel kaitstavatele linnuliikidele olulisi mõjusid ette näha.

4.4. Mõju välisõhu seisundile

Märkimisväärset õhusaastatuse suurenemist planeeringu elluviimisega ei kaasne. Mõningane mõju välisõhule kaasneb ehitustööde käigus eralduva heitgaaside emissiooni näol. Peamine mõju välisõhule kaasneb hoonete, rajatiste ja vajalike tehnovõrkude ehitamise etapis, kuid mis on vaid ajutise iseloomuga. Kumulatiivset mõju ei esine ning õhusaaste osas piirkonna taluvust suure tõenäosusega ei ületata. Heitmed satuvad välisõhku peamiselt lammutus- ning ehitustegevusega kaasnevast tolmust ja sisepõlemismootorite tööst. Kuna mootorsõidukite heitgaasi normid peavad vastama Keskkonnaministri 22. septembri 2004. a. määrusele nr. 122 „Mootorsõiduki heitgaasis sisalduvate saasteainete heitkoguste, suitsususe ja mürataseme piirväärtused”, ei ole heitgaasidest tingitud mõju oluline

4.5. Jäätmetekkega seonduvad mõjud

Jäätmete sorteeritud kogumine peab toimuma vastavalt jäätmeseaduses ja valla jäätmehoolduseeskirjas toodud nõuetele. Ehitustegevusel tekivad jäätmed hoonete ja rajatiste ehitamisel (ehitusmaterjali, nende pakendid, teisaldatav pinnas jms). Ehitustegevuse käigus tekkivad suuremõõtmelised ja muud ehitusjäätmed tuleb üle anda litsentseeritud käitlejale - võimalusel suunata taaskasutusse. Vajadusel on kohalikul omavalitsusel õigus nõuda jäätmete üleandmist tõendavate dokumentide esitamist. Planeeringuga kavandatav tegevus ei suurenda märkimisväärselt jäätmeteket. Jäätmete käitlemist kohapeal ei kavandata ja jäätmetekke mõju avaldub jäätmete lõppkäitleja juures. Kavandatav tegevus ei oma seega eeldatavalt jäätmetekkest tulenevat olulist negatiivset mõju keskkonnale.

4.6. Jääkreostus

Planeeritud tegevuse iseloomu silmas pidades on jääkreostuse või pinnasereostuse esinemine vähetõenäoline.

4.7. Mära, vibratsioon, valgus-, soojus- ja kiirgussaaste ja visuaalne mõju

Ehitustegevuse käigus tekib paratamatult müra ehitusmaterjalide vedamisel ja mehhanismide tööst. Niisugune mürateke kaasneb pea iga ehitusega. Ehitustööde ajal tuleb arvestada Sotsiaalministri määrusega nr. 42 „Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid”. Uue hoonestuse rajamise tagajärjel müra- ja välisõhu saastetase piirkonnas, välja arvatud ehitusaegselt, eeldatavalt märkimisväärselt ei suurene. Planeeringualal pole ette näha vibratsiooni, soojus- ja/või kiirgussaaste tekkimist.

4.8. Mõju majanduslikele ja sotsiaalsetele aspektidele

Planeeringu elluviimine avaldab pigem positiivset mõju piirkonna majanduslikele ja sotsiaalsetele näitajatele tänu elanike lisandumisele. Asukoht on elamule sobilik ja ootuspärane, lisaks linnale ja alevitele lähedal ning planeeringu elluviimisel ligipääsetavam. Planeeritava elamu ja abihoonete lisandumisel ei suurene oluliselt müra piirkonnas. Lisaks aitab planeeringu elluviimine muuta ala visuaalset olemust. Seniste võsastunud ja hooldamata aladel teostatakse pidevat hooldust.

5. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus

Ehitustegevus on üks avariide ja tööõnnetuste rohkeim tegevusvaldkond. Avariid võivad esineda kõikjal, eriti töötamisel erinevate seadmete ja mehhanismidega, kuid ka kemikaalide ja kütuste käitlemisel. Transpordi puhul pole välistatud õnnetusohu liikluses. Samas, kõigi nõuete täitmisel ei tohiks tavapäraselt eelpool kirjeldatud olukordi ette tulla ning tegemist saab olla vaid hädaolukordadega. Nende juhtumise tõenäosus on väike seetõttu, et planeeritavad tööd on lühiajalised ning nõuetest kinni pidades on minimeeritud ka avariilukordade esinemise võimalused. Ohutustehnika jälgimisel ja tehniliselt korras masinate kasutamisel on avarii tekkimine ja saasteainete levik pinnasesse või vette ning sellest olulise reostuse tekkimine ebatõenäoline.

6. Natura 2000 võrgustiku alad ja muud kaitstavad loodusobjektid planeeringualal, kavandatava tegevuse eeldatav mõju

Natura 2000 on üleeuroopaline kaitstavate alade võrgustik, mille eesmärk on tagada haruldaste või ohustatud lindude, loomade ja taimede ning nende elupaikade ja kasvukohtade kaitse. Natura 2000 loodusalad ja linnualad on moodustatud tuginedes Euroopa Nõukogu direktiividele 92/43/EMÜ ja 79/409/EMÜ.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse alusel on keskkonnamõju hindamine vajalik juhul kui kavandatav tegevus võib eeldatavalt mõjutada Natura võrgustiku ala. Detailplaneeringuala asub Natura 2000 võrgustiku Laidunina loodusalal (RAH0000417) ja Kura kurgu linnualal (RAH0000132) ning Laidunina hoiualal (KLO2000215). Kavandatava tegevusega ei ole kaitstavatele aladele mõjusid ette näha ja eeldatavasti ühe elamu ning abihoonete lisandumisel neid ka pole, kuna ehitustegevust nimetatud aladel ei kavandata. Negatiivne mõju Natura aladele on välistatud.

Laidunina loodusala I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on esmased rannavallid (1210), rannaniidud (*1630), karstijärved ja -järvikud (*3180), kadastikud (5130), kuivad niidud

lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad - 6210), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), lood (alvarid - *6280), sinihelmikakooslused (6410), liigirikkad madalsood (7230) ning puiskarjamaad (9070).

Kura kurgu linnuala liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on alk (*Alca torda*), soopart e pahlsaba-part (*Anas acuta*), luitsnokk-part (*Anas clypeata*), piilpart (*Anas crecca*), viupart (*Anas penelope*), sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), rääkspart (*Anas strepera*), hallhani e roohani (*Anser anser*), hallhaigur (*Ardea cinerea*), kivirullija (*Arenaria interpres*), merivart (*Aythya marila*), mustlagle (*Branta bernicla*), valgepõsk-lagle (*Branta leucopsis*), sõtkas (*Bucephala clangula*), niidurisla e rüdi e niidurüdi (*Calidris alpina schinzii*), suurrüdi e rüdi e suurrisla (*Calidris canutus*), väikerüdi e rüdi e väikerisla (*Calidris minuta*), krüüsel (*Cephus grylle*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*), aul (*Clangula hyemalis*), väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*), kühmnokk-luik (*Cygnus olor*), punakurk-kaur (*Gavia stellata*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), tõmmukajakas (*Larus fuscus*), vöötsaba-vigle (*Limosa lapponica*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), väikekoskel (*Mergus albellus*), jääkoskel (*Mergus merganser*), rohukoskel (*Mergus serrator*), kormoran e karbas (*Phalacrocorax carbo*), plüü (*Pluvialis squatarola*), sarvikpütt (*Podiceps auritus*), tuttpütt (*Podiceps cristatus*), naaskelnokk (*Recurvirostra avosetta*), hahk (*Somateria mollissima*), räusktiir e räusk (*Sterna caspia*) ja tumetilder (*Tringa erythropus*).

Laidunina hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - rannaniitude (1630*), lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*, orhideede oluliste kasvualade), lubjavaesel mullal liigirikaste niitude (6270*), loode (alvarite) (6280*), sinihelmikakoosluste (6410), liigirikaste madalsoode (7230) ja puiskarjamaade (9070) kaitse.

Lähim kaitseala tegevusalale on linnulennult ca 3 km kaugusele jääv Kaugatoma-Lõu maastikukaitseala (KLO1000487). Kaugatoma-Lõu maastikukaitseala (edaspidi kaitseala) eesmärk on kaitsta:

- 1) Kaugatoma lahe äärset pankrannikut ja Lõu loopealset ning kaitsealuseid liike;
- 2) elupaigatüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7-50) nimetab I lisas. Need on esmased rannavallid (1210)3, püsitaimestuga kivirannad (1220), rannaniidud (1630*), kadastikud (5130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210), lood (6280*), sinihelmikakooslused (6410), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), liigirikkad madalsood (7230), lubjakivipaljandid (8210), plaatlood (8240*), vanad loodusmetsad (9010*), puiskarjamaad (9070) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*);
- 3) kaitsealuseid liike, keda Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7-25) nimetab I lisas: laululuik (*Cygnus cygnus*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), nõmmelõoke (*Lullula arborea*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*) ja sookurg (*Grus grus*);
- 4) kaitsealust liiki, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ nimetab II lisas, ning tema elupaiku. See liik on madal unilook (*Sisymbrium supinum*);
- 5) kaitstavate elupaigatüüpidega seotud kaitsealuseid liike, milleks on nurmlauk (*Allium vineale*), lepa-kärbseseen (*Amanita friabilis*), püramiid-koerakäpp (*Anacamptis pyramidalis*), müür-raunjalg (*Asplenium ruta-muraria*), vask-porosamblik (*Cladonia convoluta*), sarvharik (*Clavulinopsis corniculata*), harilik särasamblik (*Fulgensia bracteata*), kadakatarjak (*Oxyporus philadelphia*), stepi-naastsamblik (*Psora decipiens*), harilik lohksamblik (*Solorina saccata*),

valge vahasamblik (*Squamarina lentigera*) ja loo-rebasesamblik (*Vulpicida tubulosus*).

Pidades silmas planeeritava tegevuse eesmärki ja iseloomu, ei ole käesoleva planeeringu elluviimisel oodata pöördumatuid mõjusid kaitse-eesmärgiks olevate liikidele ja nimetatud aladele. Detailplaneeringuga kavandatud tegevuste mõju on lühiajaline ning mõjuta oluliselt ega sea ohtu kaitse-eesmärgiks olevaid elupaiku või isendid. Mõju kooslustele ja planeeringualal olevatele taimeliikidele on pigem ehitusaegne. Ei ole oodata, planeeritava majapidamise lisandumise tulemusel tõuseks piirkonnas müra või muude häiringute tase niisuguses ulatuses, mis lähedal pesitsevaid või rändel olevaid linnuliike häiriks.

7. Kokkuvõte ja järelalus

Planeeritava tegevusega ei kavandata keskkonnaohtlikke tegevusi ega vastavate objektide rajamist, seepärast olulisi negatiivseid mõjusid antud detailplaneeringu kehtestamisega ette näha pole. Kavandatav tegevus ei ületa eeldatavalt tegevuskoha keskkonnataluvust. Kavandataval tegevusel puudub oluline kumulatiivne mõju, see ei sea ohtu inimese tervist ja heaolu, kultuuripärandit ega vara. Detailplaneeringul puudub piiriülene mõju ja lähtuvalt kavandatava tegevuse iseloomust ning läbi viidud uuringutest ka oluline strateegiline mõju maakondliku või omavalitsuse territooriumi mastaape silmas pidades.

Käesoleva detailplaneeringu ala asub Natura 2000 võrgustiku aladel ja Laidunina hoiuala territooriumil. Kavandatava tegevusega ei ole kaitstavatele aladele mõjusid ette näha ja eeldatavasti ühe elamu ning abihoonete lisandumisel neid ka pole, kuna ehitustegevust nimetatud aladel ei kavandata. Negatiivne mõju Natura aladele on välistatud.

Planeeringualal on maa-ameti andmetel inventeeritud III kaitsekategooria kaheleheline käokeel (*Platanthera bifolia*), soo-neiuvaip (*Epipactis palustris*) ja rohekas käokeel (*Platanthera*

chlorantha) taimeliikide leiukohad ning II kaitsekategooria taimeliigi leiukohad. Planeeringuale on inventeeritud ka poollooduslikud kooslused lubjavaene aruniit (6270*), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puiskarjamaa (9070), nõmm (4030) ja rannaniit (1630*).

Detailplaneeringuga kavandatud tegevuste mõju on lühiajaline ning mõjuta oluliselt ega sea ohtu kaitse-eesmärgiks olevaid elupaiku või isendid. Mõju kooslustele ja planeeringualal olevatele taimeliikidele on pigem ehitusaegne. Keskkonnakaitselised tingimused kaitsealuste isendite ja koosluste kaitseks tuleb tuua välja ka detailplaneeringus.

Eeltoodust tulenevalt on Saaremaa Vallavalitsus seisukohal, et käesoleva detailplaneeringuga kavandatav tegevuse elluviimisega ei kaasne eeldatavalt olulist negatiivset keskkonnamõju ning keskkonnamõju strateegilist hindamist ei ole põhjust algatada.

Koostaja: Ketil Kaljuste

Looduskasutuse ja -kaitse peaspetsialist